

Współczesna polszczyzna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Współczesna polszczyzna
Kod przedmiotu	09.3-WH-DiksP-WJP-Ć-S14_pNadGen1FW40
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2020/2021

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	6
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Marzanna Uździcka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie
Wykład	30	2	-	-	Egzamin

Cel przedmiotu

Wiedza: nabycie wiedzy o funkcjonowaniu systemu języka, o jego podsystemach: ogólnie - fonologicznym, szczegółowo - morfologicznym i syntaktycznym; nabycie wiedzy o tendencjach rozwojowych we współczesnej polszczyźnie. **Umiejętności:** nabycie umiejętności analizy i oceny zjawisk językowych na poszczególnych poziomach struktury języka, nabycie umiejętności poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie. **Kompetencje:** ukształtowanie świadomości językowej i potrzeby posiadania wysokiej kompetencji językowej, ze szczególnym uwrażliwieniem przyszłych dziennikarzy na „czystość” języka wypowiedzi medialnych.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

Wykład

Zagadnienia ogólne: główne cechy języka ogólnopolskiego XX i XXI wieku.

Fonetyka. Artykulacyjna klasyfikacja głosek i ich charakterystyka (samogłoski, spółgłoski, głoski niesylabiczne, odmianki głosek). Istota i rodzaje upodobień.

Morfologia. Wyraz, leksem, morfem. Klasyfikacja morfemów (strukturalna, dystrybucyjna, funkcjonalna). Słowotwórstwo a fleksja. Derywat (temat słowotwórczy, formant słowotwórczy). Rodzaje derywacji. Ogólna klasyfikacja derywatów (transpozycyjne, mutacyjne, modyfikacyjne). Strukturalne a realne znaczenie wyrazów. Kategoria słowotwórcza a typ słowotwórczy. Kategorie słowotwórcze rzeczowników. Polszczyzna jako język fleksyjny. Forma fleksyjna (temat fleksyjny, flektyw, końcówka fleksyjna). Paradigmat fleksyjny, typy paradygmatów. Deklinacja (odmiana rzeczownika: klasy deklinacyjne, końcówki współnofunkcyjne, osobliwości deklinacji rzeczownikowej). Konjugacja (typy budowy form czasownikowych: struktury fleksyjne, afleksyjne, aglutynacyjne, analityczne).

Składnia. Wypowiedzenie. Klasyfikacja wypowiedzeń. Stosunki syntaktyczne w wypowiedzeniu, akomodacja syntaktyczna. Składniki wypowiedzenia pojedynczego: podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik i dopełnienie. Obudowa wypowiedzenia. Analiza składniowa wypowiedzeń pojedynczych, jednokrotnie złożonych (hipotaksa, parataksa) i wielokrotnie złożonych. Wskaźniki zespolenia w wypowiedzeniu złożonym.

Ćwiczenia

Zasady ortograficzne i interpunkcyjne we współczesnej polszczyźnie.

Fonetyka. Zasady poprawnej wymowy wyrazów i połączeń wyrazowych.

Morfologia. Analiza słowotwórcza i morfemowa wyrazów (rzeczownik, przymiotnik, czasownik). Nazwy własne we współczesnej polszczyźnie: tworzenie przymiotników od nazw własnych, kategoria nazw mieszkańców, nazwy miejscowe i geograficzne, odmiana nazwisk. Fleksja nazw pospolitych. Nowe słownictwo polskie: nazwy abstrakcyjne, nazwy przedmiotów, osób i miejsc, przymiotnikowe nazwy cech, proporcje ilościowe.

Składnia. Syntaktyczne użycia form przypadkowych. Składnia zgody i rzędu (zagadnienia poprawnościowe). Składnia liczebników polskich. Łączliwość syntaktyczna i funkcje znaczeniowe przyimków. Funkcja spójników. Syntaktyczne użycie zaimków osobowych, zwrotnych i dzierżawczych. Szyk wyrazów w zdaniu. Kompozycja zdania złożonego. Zasady użycia i budowy równoważników zdań. Skrótownice we współczesnej polszczyźnie.

Metody kształcenia

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
student rozumie znaczenie poprawności języka w kształtowaniu przekazów medialnych i i jej wpływie na strategię komunikacyjne	KD1_W11	- aktywność w trakcie zajęć - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	- Wykład - Ćwiczenia
student potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem słowników, leksykonów i encyklopedii i światowych zasobów bibliotek cyfrowych	KD1_U02	- aktywność w trakcie zajęć - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - prezentacja	Ćwiczenia
student ma umiejętność poprawnego i skutecznego używania polszczyzny w typowych wypowiedziach pisemnych dziennikarskich	KD1_U04	- kolokwium - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	Ćwiczenia
student ma uporządkowaną wiedzę z zakresu wiedzy o strukturze współczesnego języka polskiego (gramatyka, pisownia, wymowa)	KD1_W18	- egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - kolokwium	- Wykład - Ćwiczenia
student ma umiejętność poprawnego i skutecznego używania polszczyzny w typowych wypowiedziach ustnych dziennikarskich	KD1_U03	- egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	- Wykład - Ćwiczenia
student zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i posiadanych umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju oraz doskonalenia umiejętności w posługiwaniu się językiem ojczystym	KD1_K01	- aktywność w trakcie zajęć - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ocena aktywności studentów, ocena ćwiczeń praktycznych, prezentacja, zaliczenie kolokwium, zdanie egzaminu.

Literatura podstawowa

1. *Encyklopedia kultury języka polskiego XX wieku*, t. 2, *Współczesny język polski*, pod red. J. Bartmińskiego, Wrocław 1993.
2. Karpowicz K., *Kultura języka polskiego. Wymowa, ortografia, interpunkcja*, Warszawa 2009.
3. Lubaś W., Urbańczyk S., *Podręczny słownik poprawnej wymowy polskiej*, Kraków – Katowice 1993.
4. Nagórko A., *Zarys gramatyki polskiej*, Warszawa 2002.
5. Ożóg K., *Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia*, Rzeszów 2001.
6. *Polszczyzna na co dzień*, pod red. M. Bańki, Warszawa 2006.
7. Strutyński J., *Gramatyka polska. Wprowadzenie. Fonetyka. Fonologia. Morfologia*, Kraków 1996.

Literatura uzupełniająca

1. Grzegorzczkova R., *Wykłady z polskiej składni*, Warszawa 1999.
2. Nagórko A., *Podręczna gramatyka języka polskiego*, Warszawa 2010.
3. Smółkowa A., *Nowe słownictwo polskie. Badania rzeczowników*, Wrocław 1976.
4. Smółkowa T., Tekiel D., *Nowe słownictwo polskie. Przymiotniki i przysłówki*, Wrocław 1977.

Uwagi

brak

Zmodyfikowane przez dr Krystian Saja (ostatnia modyfikacja: 20-11-2020 12:19)